

Nei til EU
Storgt. 32
0184 Oslo

Oslo 07.01.04

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
e-post: postmottak@oed.dep.no

Høringsuttalelse fra Nei til EU om EUs tredje energimarkedspakke

Vi viser til den utlyste høringen om endringer i energiloven og EUs tredje energimarkedspakke. Nei til EU er særlig kritisk til implementeringen av forordning nr. 713/2009 om opprettelsen av et eget energiregulatorbyrå (ACER), men har også synspunkter angående direktiv 2009/72 (tredje elmarkedsdirektiv) og forordning nr. 714/2009 (grensekryssende krafthandel).

Suverenitetsavståelse til ACER må avvises

EUs energiregulatorbyrå ACER har som kjent ikke bare en rådgivende rolle overfor EUs organer og bidrar til utviklingen av nytt regelverk på energiområdet. ACER har også håndhevings- og vedtaksmyndighet, som vil bety et vesentlig inngrep i nasjonal styring og kontroll. En tilslutning til ACER uten unntak, med den overnasjonale myndigheten som ligger i forordning nr 713/2009, vil være en suverenitetsavståelse som må avvises. I alle fall må et slikt forslag behandles av Stortinget etter Grunnlovens § 93, med krav om tre fjerdedels flertall.

Nei til EU vil påpeke at ACER skal overvåke både nasjonale reguleringsmyndigheter som NVE og systemoperatører som Statnett. Hensikten med overvåkingen er å påse at EUs regelverk for elektrisitets- og gassmarkedet følges og gjennomføres.

Vi vil også understreke at ACER har vedtaksmyndighet på flere områder:

- Forordningens artikkel 7 gir ACER myndighet til å treffe vedtak om tekniske spørsmål der det følger av energimarkedspakkens øvrige regler.
- Artikkel 8 gir ACER myndighet til å avgjøre saker der det er uenighet mellom de nasjonale organene eller byrået mener det er et manglende regime for tilgang til grensekryssende infrastruktur.

ACERs myndighet kan særlig bli problematisk for Norge når det gjelder prosjekter definert som del av EUs transeuropeiske infrastruktur, såkalte prosjekter av felles interesse – PCI. Hvis Norge og samarbeidsland(ene) i et slikt prosjekt ikke blir enig om kostnadsfordelingen, har ACER myndighet til å avgjøre hvem som skal betale hva. Dette skaper betydelig usikkerhet rundt omfanget av konsekvensene ACER og EUs tredje energimarkedspakke kan få for Norge. Vi vil her vise til E24s oppslag «EU-byrå kan pålegge Norge å betale for europeiske kraftkabler» (09.07.13). Det er

oppsiktsvekkende at departementets utsendte høringsnotat ikke behandler denne problemstillingen direkte.

Departementet foreslår at forordningen «gjennomføres ved inkorporasjon» (side 66), men det heter samtidig at «innlemmelse i norsk rett vil skje med de tilpasninger som følger av vedtaket om innlemmelse i EØS-avtalen.» Hvilke tilpasninger som kan være aktuelle og som regjeringen ønsker, sies det ikke noe om. Omtalen av gjennomføringen (pkt 3.6) er kun et kort avsnitt, og mangelfullt som beslutningsgrunnlag. Av pkt 4.4 fremgår det for øvrig at en deltagelse i ACER betyr en årlig kontingent, uten at det noe sted fremkommer hva slags kostnader dette vil være (side 71).

En uavhengig reguleringsmyndighet, som det tredje elmarkedsdirektivet krever, vil vanskelig kunne ivareta samfunnshensyn godt nok

Direktiv 2009/72 krever at det fremtidige NVE skal være rettslig atskilt og funksjonelt uavhengig både fra private og myndighetene. Det skal også etableres en separat klageinstans. Departementet skriver i høringsnotatet (side 14): «De nye kravene om uavhengighet skal imidlertid ikke være til hinder for samarbeid med andre relevante nasjonale myndigheter eller for at regjeringen gir generelle politiske retningslinjer om for eksempel forsyningssikkerhet, mål om fornybar energi eller energieffektivisering.»

Her ligger et stort usikkerhetsmoment som må avklares nærmere: Hva bygger departementet på at det fortsatt kan gis politiske retningslinjer, hva i direktivet mener man gir en slik hjemmel? En ensidig norsk forståelse har tidligere i EØS-sammenheng vist seg å ha svært liten verdi.

Pålegg om regional integrasjon av markedene vanskeliggjør nasjonale prioriteringer

Artikkel 6 i det tredje elmarkedsdirektivet pålegger landene å fremme integrasjon av regionale markeder. I dette ligger at politiske myndigheter og reguleringsmyndighetene som NVE skal sørge for samarbeid med andre land, samarbeid mellom Statnett og andre lands systemoperatører samt harmonisering av regelverk. Hva som er en region, er bestemt av EU-kommisjonen.

Pålegget om regional markedsintegrasjon vil legge betydelige føringer, som innebærer at mulighetene til å styre elektrisitetsproduksjon og distribusjon ut fra nasjonale behov og prioriteringer svekkes.

Nye bindende retningslinjer må behandles som separate rettsakter i EØS

Om forordningen for grensekryssende krafthandel (nr. 714/2009) påpekes det i notatet at ACER utarbeidet nærmere rammeretningslinjer, som etter konkrete forslag fra systemoperatørene i ENTSO-E gir grunnlag for vedtak av nye nettrekler i EU-kommisjonen.

Nei til EU vil understreke og støtte departementets konklusjon (notatet side 19) om at juridisk bindende retningslinjer eller nettrekler som EU vedtar, må behandles som nye, separate rettsakter i henhold til den alminnelige prosedyren i EØS.

Med hilsen

Heming Olaussen
Leder i Nei til EU